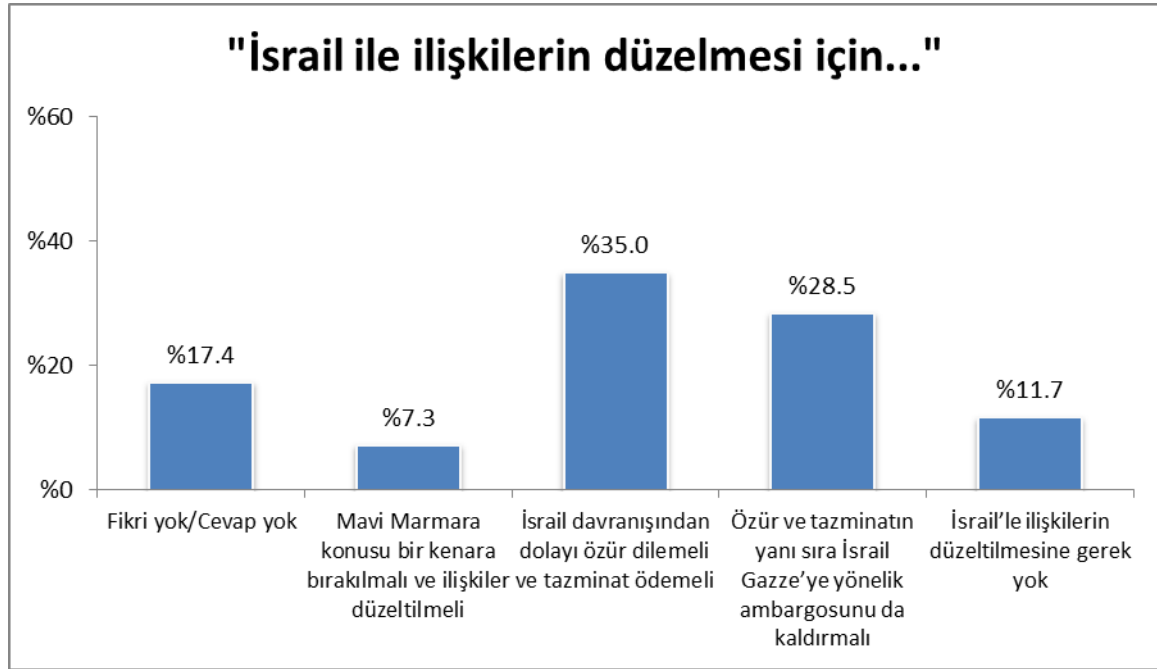

İSRAİL İLE İLİŞKİLERİN DÜZELTİLMESİNDE GAZZE AMBARGOSUNUN KALDIRILMASI ŞARTI ÖNEMLİ Mİ ?

Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi –EDAM’ın TNS aracılığıyla Türkiye çapında yaptırmış olduğu kamuoyu araştırması, Türk kamuoyunun Mavi Marmara olayından üç yıl sonra kamuoyunun İsrail’den beklentilerini ortaya koydu. Araştırma sonuçlarına göre kamuoyunun yüzde 35’i İsrail’in özür dilemesi ve tazminat ödemesi gerektiğini düşünürken, yüzde 29’luk kesimi de özür ve tazminatın yanı sıra Gazze’ye yönelik ambargosunu da kaldırmasını istiyor.

1 Mart -9 Nisan 2013 tarihleri arasında, Türkiye’de yaşayan seçmenleri temsil eden 1504 kişilik bir örnekleme yürütülen kamuoyu araştırmasında katılanlara “Bundan 3 yıl önce, Mavi Marmara gemisinde 9 Türk yolcunun öldürülmesi neticesinde Türk-İsrail ilişkileri krize girmişti. İlişkilerin düzeltilmesi için şimdi okuyacaklarımdan hangisi en uygundur?” sorusu yöneltilmiştir¹.

¹ 1 Mart–9 Nisan 2013 tarihleri arasında yürütülen bu araştırma, Türkiye’de 18 yaş ve üzerindeki, kent ve kırsal yaşayan nüfusu temsilen 1504 kişiden alınan cevaplara göre oluşturulmuştur. Araştırma kapsamına dahil iller şu şunlardır: Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Manisa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Konya, İçel, Samsun, Zonguldak, Denizli, Malatya. Araştırma çalışması TNS Türkiye tarafından yürütülmüştür.

Araştırma çalışmasına katılanların yaklaşık yüzde 35'lik bir kesim tazminat ödenmesi ve özür dilemesinin yeterli olacağını düşünürken, yaklaşık yüzde 30'luk bir kesim de tazminatın ve özürün yanı sıra Gazze'ye yönelik ambargonun da kaldırılmasını istemektedir.

İsrail'in belirli tavizler vermesi durumunda ilişkilerin düzeleceği kanısında olan yüzde 65'lik kesim haricinde; iki ayrı uç dikkati çekmektedir. Yüzde 12'lik bir kesim İsrail'le ilişkilerin düzeltilmesine gerek olmadığı kanısındadır. Öte uçta ise yüzde 7'lik bir oranla Mavi Marmara konusunun kenara bırakılmasını savunanlar bulunmaktadır. Yüzde 17'lik bir kesim de bu konuda bir görüşü olmadığını belirtmiştir.

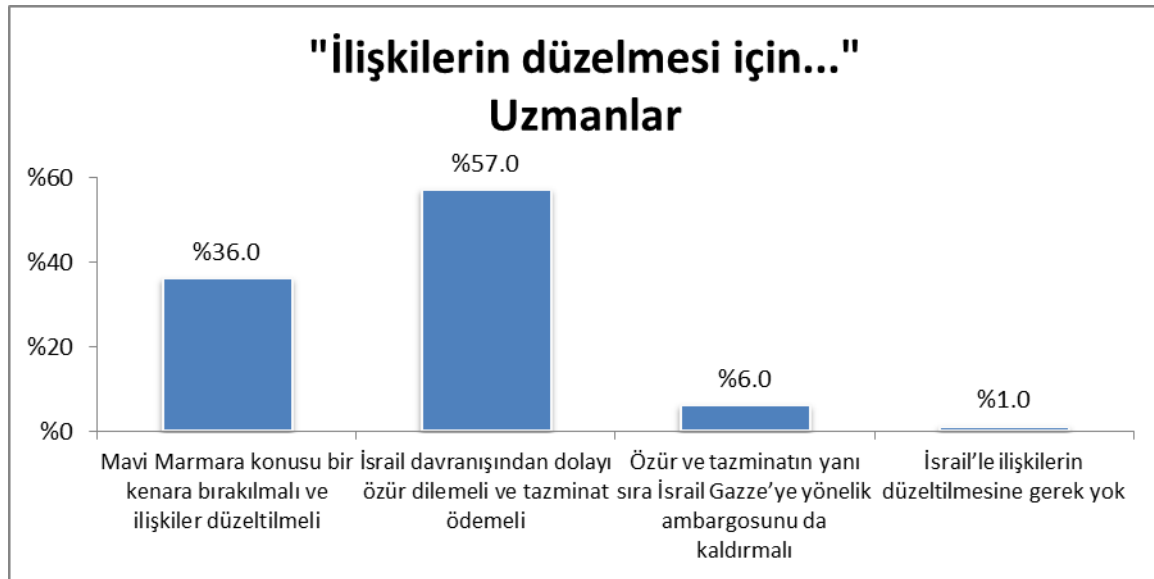
Mavi Marmara olayı sonrasında İsrail'den beklentiler konusunda parti tabanları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. AKP seçmenlerinin yüzde 37'si özür dilenmesinin ve tazminat ödenmesinin yeterli olduğunu düşünürken; yüzde 28'lik bir kesim için özür ve tazminat yanında Gazze'ye yönelik ambargonun da kaldırılması gerektiği görüşüne katılmaktadır. Bu oranlar CHP seçmenlerinde sırasıyla yüzde 35 ve yüzde 24'tür, CHP seçmenleri arasında Gazze'ye yönelik ambargonun kaldırılmasını da şart olarak görenlerin oranı AKP'lilere göre daha düşüktür.

MHP seçmenlerinin yüzde 76'sı İsrail'in bazı adımlar atması durumunda ilişkilerin iyileşebileceği kanısındadır. Bu oran AKP'nin yüzde 65 ve CHP'nin yüzde 59'luk oranlarının çok üzerindedir, bu nedenle MHP seçmenlerinin diğer parti seçmenlerinden farklılaştığını

söyleyebiliriz. MHP seçmenlerinin diğer parti seçmenlerinden farklılaştığı başka bir nokta da Gazze ambargosunun kaldırılması konusundaki tutumlarıdır. İlişkilerin iyileşmesi için özür ve tazminatın yanı sıra Gazze'ye yönelik ambargonun kaldırılmasını da şart olarak görenlerin oranı yüzde 40'a yakındır ve AKP ve CHP içerisinde bu görüşü savunanların oranlarının sırasıyla 1,5 ve 1,64 katıdır. Bu açıdan MHP seçmeninin Gazze konusunu diğer parti seçmenlerinden daha fazla ön planda tuttuğunu söyleyebiliriz. MHP seçmenlerine benzer şekilde BDP seçmenleri de ambargonun kaldırılmasını daha yüksek oranda şart olarak görmektedir ve bu oran da yüzde 40'a yakındır.

İsrail'le ilişkilerin düzeltilmesinin gerekmediği görüşüne sahip olanların oranı da parti tabanları arasında farklılaşmaktadır. Bu görüşe sahip olanların oranı BDP'de yüzde 17 ve AKP'de yüzde 13'ken; MHP seçmenleri arasında bu oran yüzde 10'a, CHP seçmenleri arasında ise yüzde 6'ya kadar inmektedir.

Öte uçta yer alan ve Mavi Marmara konusunun bir kenara bırakılmasını savunanların oranının AKP, CHP ve BDP seçmenleri arasında yüzde 5 civarında değiştiğini; MHP'deyse yüzde 2'ye kadar düştüğünü görmekteyiz. Bu dört parti seçmenleri de bu konuda seçmenlerin ortalamasından daha radikal bir tutum içerisindedir.

Aynı soru EDAM tarafından bir dış politika uzmanlar paneline yöneltilmiştir. 101 uzmanın katıldığı çalışma sonucunda², uzmanların kamuoyunun genelinden farklı olarak ilişkilerin düzelmesi için İsrail'den daha az beklenti içerisinde oldukları görülmüştür. Uzmanların üçte birinden fazlası Mavi Marmara konusunun kenara bırakılması ve ilişkilerin düzeltilmesi

² Uzmanlar çalışmasına 101 uzman katılmış ve araştırma çalışması Infakto RW tarafından yürütülmüştür.

gerektiği görüşüne katılmaktadır. Bu oranın genel kitlede yüzde 7 olduğunu hatırlamamız aradaki farkın ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

Genel kamuoyunda “İsrail davranışından dolayı özür dilemeli ve tazminat ödemeli” görüşünü tercih edenlerin oranı yüzde 35’ken; uzmanlar arasında bu oran ve yüzde 57’dir. İlişkinin iyileşmesi için özür ve tazminatın yanında Gazze’ye yönelik ambargonun kaldırılması gerektiği görüşüne katılanların oranı yüzde 6’dır ve kamuoyundaki yüzde 29’luk oranın neredeyse beşte biridir. Bu açıdan uzmanların İsrail’le ilişkilerin iyileştirilmesi konusunda kamuoyuna kıyasla daha uzlaşmacı olduğunu söyleyebiliriz. Keza uzmanların sadece yüzde 1’inin İsrail’le ilişkilerin düzeltilmesine gerek olmadığı görüşünde olması da bu tutum farklılığın iyi bir göstergesidir.